

2n Congrés de Salut i Món Local

Accions locals per a reptes globals

Noves conclusions i propostes per a un pla d'acció del municipalisme

Novembre de 2025

Federació de
Municipis de
Catalunya

Diputació de Lleida

Diputació
de Girona

Consorci de Salut i
Social de Catalunya

Diputació
Barcelona

Diputació Tarragona

Associació
Catalana
de Municipis

CONCLUSIONS DEL 2N CONGRÉS DE SALUT I MÓN LOCAL

El segon Congrés de Salut i Món Local, celebrat a Barcelona els dies 29 i 30 de setembre de 2025, ha estat una iniciativa del Consorci de Salut i Social de Catalunya (CSC), amb la coorganització de les Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) i l'Associació Catalana de Municipis (ACM).

L'esdeveniment ha reunit prop de 500 representants dels governs locals, entitats i professionals de l'àmbit de la salut i social, i ha tornat a ser un espai de reflexió i debat sobre el paper del municipalisme davant els grans reptes de salut i benestar de la ciutadania. Reptes que van molt més enllà de la prestació de serveis i que requereixen una mirada integral, comunitària i de proximitat.

Des d'aquesta perspectiva, el congrés ha permès consolidar avanços en relació amb el primer, aprofundint en el valor de la governança compartida, la salut en totes les polítiques i el lideratge local com a element clau per afrontar els desafiaments presents i futurs.

Dels diferents temes tractats en format de conferències, taules rodones i tallers, en podem extreure les següents consideracions:

Salut com a eix transversal

La salut s'ha reafirmat com un dret fonamental i un eix vertebrador de les polítiques públiques. El benestar de la ciutadania depèn de múltiples factors socials, econòmics i ambientals que transcendeixen l'àmbit sanitari.

La visió comunitària de la salut implica reconèixer que la salut es genera als barris, als espais públics i en les condicions de vida quotidianes. Per això, és necessari integrar-la en la presa de decisions de totes les àrees municipals —urbanisme, habitatge, medi ambient, educació, serveis socials, etc.— i consolidar la col·laboració interinstitucional com a principi estructural de la política local.

Aquesta aproximació transversal reforça el compromís dels ajuntaments amb el concepte de "Salut en totes les polítiques", entès com un marc d'acció col·lectiva i participativa que posa les persones al centre.

Entorn, urbanisme i qualitat de vida

El congrés ha posat de manifest la relació directa entre entorn, urbanisme i salut. S'ha evidenciat que el codi postal pot tenir més influència que el codi genètic en l'estat de salut de les persones i que, fins i tot, pot modificar-lo.

Els espais verds urbans són essencials per mantenir l'equilibri climàtic, especialment davant els efectes de les onades de calor, i actuen com a factors protectors del benestar col·lectiu. El disseny dels espais interiors, on la ciutadania passa la major part del temps, ha d'incorporar valors que promoguin una vida saludable, sostenible i inclusiva.

El congrés també ha evidenciat que l'habitatge és molt més que un sostre: és un determinant clau de la salut física, mental i relacional. Les polítiques d'habitatge han d'integrar la perspectiva de salut i promoure models que afavoreixin la cohesió social i la igualtat d'oportunitats.

Governança i acció local

La proximitat del món local és un valor insubstituïble per identificar les necessitats reals del territori i articular respostes adaptades.

El congrés ha reivindicat la necessitat d'una governança territorial compartida, capaç d'enfortir la col·laboració entre la Generalitat, els ens locals, les entitats del tercer sector i les agències de salut pública. Aquesta governança ha de basar-se en la transparència, la corresponsabilitat i el respecte mutu, amb l'objectiu d'oferir serveis més eficients, equitatius i sostenibles.

S'ha coincidit en la importància d'impulsar xarxes territorials de serveis que integrin els àmbits sanitari, social i municipal, compartint informació i establint mecanismes de rendició de comptes. La participació ciutadana s'ha reconegut com a pilar de legitimitat i com a eina de millora contínua de les polítiques públiques.

Educació i participació ciutadana

El congrés ha destacat el paper transformador de l'educació com a eina de salut pública. Les Escoles Promotores de Salut representen un nou model que transcendeix l'educació tradicional per convertir els centres en espais de benestar integral, convivència i salut emocional.

Aquest enfocament requereix una acció coordinada entre els Departaments d'Educació i de Salut, la implicació activa de les famílies i el suport del món local com a facilitador de projectes comunitaris.

Ahora, s'ha valorat la participació ciutadana com a motor de canvi, destacant la necessitat d'incorporar la veu de la ciutadania en la planificació i avaluació de les polítiques de salut, i de promoure una cultura de la corresponsabilitat col·lectiva.

Integració social i sanitària

Un dels eixos centrals del congrés ha estat la integració efectiva dels serveis de salut i socials.

L'experiència acumulada dels projectes d'atenció integrada social i sanitària demostra que la coordinació entre professionals, institucions i territoris millora la qualitat de vida de les persones i redueix les desigualtats.

S'ha posat en relleu la importància de crear una Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària com a instrument per consolidar el model, amb quatre línies d'acció prioritàries:

- l'atenció domiciliària,
- les residències,
- la salut mental,
- i la integració dels sistemes d'informació.

Aquest nou enfocament reforça la idea que el sistema del futur serà integrat o no serà, i que el lideratge local és essencial per fer-ho realitat.

Concertació social i nous models de provisió

S'ha reafirmat el valor de la concertació social com una fórmula àgil, transparent i ajustada a la realitat territorial per gestionar els serveis d'atenció a les persones.

A diferència del contracte, el concert posa l'accent en l'interès general i en la qualitat del servei, no en la competència econòmica.

Aquest instrument no contractual permet "desmercantilitzar" els serveis socials, garantir la seva naturalesa pública i de dret, i reforçar la col·laboració amb les entitats del tercer sector, que aporten proximitat, coneixement i compromís amb el territori.

És imprescindible que el desenvolupament del concert social vingui acompanyat de seguretat jurídica, transparència i finançament adequat, per garantir la seva plena efectivitat.

Salut, medi ambient i emergències

El canvi climàtic i la gestió de riscos ambientals han emergit com a reptes sanitaris de primer ordre.

Les experiències compartides en el congrés, com les iniciatives municipals en la gestió de plagues urbanes, la reutilització d'aigua o la resposta davant de situacions d'emergència, han evidenciat la importància de la coordinació institucional, la comunicació amb la ciutadania i la prevenció com a eixos essencials d'un territori saludable.

El món local és, novament, el primer actor capaç de garantir la resiliència col·lectiva i la protecció de la salut pública des de la proximitat.

NOVES PROPOSTES PER A UN PLA D'ACCIÓ DEL MUNICIPALISME

Tenint en compte les conclusions exposades, des de les entitats organitzadores del 2n Congrés de Salut i Món Local s'acorden les següents propostes, per incorporar al [decàleg](#) pactat en l'anterior edició:

01

El domicili com a centre de l'atenció social i sanitària

L'atenció integrada serà al domicili o no serà. Cal un model que posi la persona al centre, respectant el seu entorn vital i oferint una atenció més humana, eficient i sostenible. Les futures àrees Integrades de salut, previstes en el nou mapa sanitari, han de trencar amb la fragmentació actual i construir itineraris d'atenció coherents, accessibles i personalitzats.

La governança d'aquesta estratègia ha de pivotar en l'administració local —ajuntaments i consells comarcals—, com a agent de proximitat amb capacitat real de lideratge territorial, coordinació institucional i impuls comunitari.

02

L'acció concertada per “desmercantilitzar” els serveis socials

Durant massa temps, la provisió de serveis socials ha estat condicionada per una lògica mercantilista. La contractació externa ha generat conflictes i disfuncions, i ha allunyat els serveis del territori i de la ciutadania. És hora de trencar amb aquest model.

Cal recuperar el lideratge públic i apostar per l'acció concertada social com a eina per garantir serveis de qualitat, arrelats al territori. Els ajuntaments i consells comarcals tenen les competències i l'autonomia per fer-ho. La Llei d'Instrumentes de Provisió de Serveis Socials, en tràmit parlamentari, ho ha de facilitar, però el municipalisme ha d'actuar, sense esperar altres instruments jurídics. S'ha demostrat que l'actual marc és més que suficient. El món local ha de tenir la valentia d'obrir nous camins, com tantes vegades ha fet.

03

Urbanisme i habitatge amb enfocament de salut

L'entorn on vivim condiciona directament la nostra salut. Per això, l'urbanisme i l'habitatge no poden quedar al marge de les polítiques de salut. En aquest moment, s'estan impulsant nous instruments amb noves mirades que han de dinamitzar la política territorial del país: el desplegament del Pla de Barris i el Pla 50.000 de la Generalitat, que preveu ampliar el parc públic d'habitatge. Des del món local, estem convençuts que cal incorporar criteris de salut, equitat i inclusió que

acompanyin de manera indestriable les determinacions del planejament urbanístic.

Planificar pensant en les persones és construir barris que connecten, cuiden i generen oportunitats, superant la fragmentació territorial. És hora de fer que l'habitatge sigui un espai de salut, que l'urbanisme sigui una eina de vida i que les polítiques públiques siguin el motor d'un canvi que posi les persones al centre.

04

Una governança territorial compartida amb mirada local

El món local ha d'intervenir activament en la governança de la salut. Per això, ha de parlar amb veu alta, clara i ferma, integrant els interessos locals amb els grans objectius que ha d'impulsar el Govern de la Generalitat.

Necessitem estructures de governança compartida, basades en la confiança i la col·laboració entre administracions i amb la ciutadania. Només així es podran definir marcs estratègics comuns, codissenyar polítiques, compartir informació i avaluar conjuntament les decisions i els seus resultats. Cal entendre realitats i superar rivalitats per construir futur. Aquesta és la clau per generar propostes sòlides i duradores.

05

Innovació local i Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària

Cal reconèixer les iniciatives locals d'integració social i sanitària. N'hi ha divuit d'oficials, però moltes altres estan florint arreu del territori. Animem els municipis a inventar, adaptar i compartir experiències. Cada municipi pot innovar des de la seva realitat. S'ha de donar espai a la creativitat local i compartir aprenentatges.

El món local ha de tenir un paper central en l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària, recentment aprovada. Una llei que obre noves perspectives per a la millora de la qualitat de vida de les persones amb dependència i cronicitat.

És el moment de treballar per construir una agència útil, arrelada, amb veu i capacitat. Cal evitar generar noves superestructures. És l'oportunitat per bastir espais de confiança i col·laboració real, i només una estreta relació entre institucions, amb el món local en el centre de vèrtex, ho farà possible.

Des de les entitats coorganitzadores del 2n Congrés de Salut i Món Local, refermem el nostre compromís de potenciar aquestes línies de treball per poder contribuir, de forma activa, al desenvolupament de polítiques que millorin el benestar de la ciutadania.

2n Congrés de Salut i Món Local

Accions locals per a reptes globals

www.salutimonlocal.org

#SalutiMónLocal